

ARIZONA-Mannenclub blind voor de realiteit van vrouwen

De eigenheid van een vrouwenloopbaan wordt door ARIZONA volledig miskend, én erger nog, bestraft. Vrouwen zijn het slachtoffer van de verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt én de blinde focus op werk.

⇒ **Amper vrouwen in de regering**

De regering N-VA-MR is samengesteld uit slechts 4 vrouwen op 15, vrouwen die dan nog in de schaduw staan van de mannen. Het genderevenwicht is volledig zoek en dus ook geen doelstelling voor deze regering.

Bovendien zetelt er in de kern geen enkele vrouw. De kern, nochtans het beslissingsorgaan van de federale regering, zal dus onder mannen beslissen over maatregelen als abortus, minimumpensioen, gelijkgestelde periodes.

Deze situatie toont nog maar eens het belang aan van quota om het doel van gelijke vertegenwoordiging te bereiken.

⇒ **Oplijsting maatregelen**

Hieronder volgt een oplijsting van de belangrijkste maatregelen m.b.t. o.a. de arbeidsmarkt, de pensioenen en de werkloosheid die vrouwen keihard treffen.

Arbeidsmarkt

Als gevolg van de toegenomen flexibilisering en de gelijktijdige vermindering van beschermings- en controlemechanismen voor deeltijdwerk, lopen vrouwen op de arbeidsmarkt een nog groter risico op uitsluiting, ongelijke behandeling en discriminatie.

Wist je dat?

- De loonkloof tussen mannen en vrouwen 20% bedraagt¹.
- Vrouwen meer en meer op de arbeidsmarkt aanwezig zijn: evolutie van de werkzaamheidsgraad van vrouwen tussen 2000 en 2023 van 56% naar 68,3%².

Wat wordt voorzien?

- ✓ De **basisvoorwaarde dat een deeltijds contract** nooit minder mag zijn dan 1/3de van een voltijds contract wordt geschrapt.
 - ⇒ 40% van de vrouwen werkt deeltijds tegenover 12% van de mannen.
 - ⇒ Meer dan de helft van de deeltijds werkende vrouwen doen dit niet uit eigen keuze maar omdat:
 - ze de zorg opnemen voor de eigen kinderen of andere afhankelijke personen (25,8%),

¹ Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

² Statbel

- om andere familiale redenen (11,2%),
 - omdat ze geen voltijds werk vinden of het werk wordt enkel deeltijds aangeboden (17,0%)³.
- ⇒ Vrouwen in gezinnen met jonge kinderen besteden 33 uur⁴ per week aan huishouden en zorg (“de tweede shift”).

✓ **Nachtarbeid: het verbod erop wordt afgeschaft.**

In de distributie en aanverwante sectoren begint nachtarbeid pas om 24 uur in plaats van om 20 uur, terwijl wetenschappelijk is aangetoond dat de impact op de gezondheid nefast is. De distributiesector is een overwegend vrouwelijke sector. Door deze aanpassingen verliezen ze nu of op termijn bovendien de bestaande compenserende premies terwijl nachtwerk gepaard gaat met extra kosten inzake transport en opvang. 11,5% van alle vrouwelijke werkneemsters in België werkt in ploegen⁵.

Afschaffing van de wettelijke **verplichte sluitingsdag**. Hierdoor neemt de werkdruk verder toe terwijl vrouwen nu al oververtegenwoordigd zijn bij langdurig zieken (54,7%)⁶.

- ✓ De uitbreiding van de goedkope **studentenarbeid** heeft ook een belangrijke impact op vrouwelijke sectoren, zoals de handel of de schoonmaak. Jobs of meeruren worden vaker ingenomen door studenten. Dit zal tot gevolg hebben dat de toegang tot voltijdse tewerkstelling moeilijker zal gemaakt worden en dat het moeilijker zal zijn om de toepassing van CAO 35 te verzekeren.
- ✓ Veralgemeenen van **flexijobs** naar alle sectoren riskeert een grote impact te hebben in sectoren als de zorg, het onderwijs, de kinderopvang. Dit zal gevolgen hebben voor de kwaliteit van de zorg, het onderwijs en de opvang. Het zal vooral de toegang tot voltijdse tewerkstelling moeilijker maken en het zal moeilijker zijn om de toepassing van CAO 35 te garanderen.
- ✓ De **loopbaanvoorwaarde** voor het recht op **landingsbanen** wordt opgetrokken van 25 naar 35 jaar terwijl we weten dat vrouwen nu al minder makkelijk in een landingsbaan kunnen stappen omdat de voorwaarden afgestemd zijn op mannelijke loopbanen en sectoren (35.000 mannen tegenover 20.000 vrouwen)⁷. We weten ook dat bijna 4/10 van de vrouwen zelfs op 65 jaar niet aan 35 jaar loopbaan komt⁸.
- ✓ Afbouw van **loopbaanonderbreking** in de publieke sector: 68,5% van de rechthebbenden zijn vrouwen⁹.
- ✓ Invoering van een “**familiekrediet**” ter vervanging van bestaande stelsels van tijdskrediet en thematisch verlof. Het lijkt erop dat het de bedoeling is om een “pot” te maken met alle bestaande verloven die gelinkt zijn aan de zorg voor kinderen. De pot zal verdeeld moeten worden. Zo wordt ouderschapsverlof worden uitgebreid naar pleegouders “binnen het huidige budgettaire kader”. Zwangerschapsverlof zou gedeeltelijk of volledig overdraagbaar zijn. De diverse vormen van onderbrekingen (tijdskrediet, thematische verloven, loopbaanonderbreking) voor 2/3 door vrouwen worden opgenomen¹⁰. Er mag gevreesd worden dat de hervorming zal uitdraaien op een besparingsoperatie, niettegenstaande vanaf 2026 jaarlijks 25 miljoen euro bijkomende voorwaarden voorzien zijn.
- ✓ Nieuw is ook de invoering van **grootouderverlof**.

³ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/deeltijds-werk#panel-13>

⁴ Tijdsbestedingsonderzoek TOR VUB

⁵ Eurofound

⁶ RIZIV

⁷ RVA

⁸ Sigedis

⁹ RVA, december 2024

¹⁰ RVA

- ✓ In plaats van een antwoord te bieden op de moeilijkheden om werk en gezinsleven te combineren, garandeert deze hervorming van het familiaal verlof evenmin dat de duur en de vergoeding van dit verlof behouden blijven.
- ✓ Combinatie moederschapsverlof met vrijwilligerswerk, wat het risico inhoudt dat dit verlof, deze verplichte rust ter bescherming van de gezondheid van zowel de moeder als haar (toekomstig) kind, verder ondermijnd zal worden.
- ✓ Beperking van het aantal beschermingsvergoedingen in het geval van ontslag. Risico op het goedkoper maken van ontslag in geval van bijv. zwangerschap.
- ✓ Vereenvoudiging administratieve verplichtingen werkgevers in geval van deeltijdse arbeid. Risico op ondermijnen controle mogelijkheden op respecteren arbeidsvoorwaarden deeltijdse werknemers. (40% van de vrouwen werkt deeltijds)
- ✓ Afschaffing van de verplichting om alle toepasbare uurroosters op te nemen in het arbeidsreglement indien de grenzen van de flexibiliteit daar duidelijk worden omschreven. Dit ondermijnt de mogelijkheden om het respecteren van de arbeidsvoorwaarden te controleren, in het bijzonder in geval van deeltijds werk. (40% van de vrouwen werkt deeltijds)
- ✓ Er zijn ook plannen voor “accordeon” werkuren (annualisering). Een halftijds werkende verkoopster zou tijdens een rustige week 12 uur kunnen werken en de week erna 28 uur. Bedrijven zullen die uren over het jaar kunnen spreiden. Voor diegenen die verschillende deeltijdse jobs zouden kunnen combineren, zal dit zo goed als onmogelijk worden omdat de uurroosters minder voorspelbaar zullen zijn.

Pensioenen

- ✓ In eerdere teksten werd voorzien dat de toegang tot het **minimumpensioen** strenger wordt. Dat is niet meer het geval in de definitieve versie. Er is echter nog steeds onduidelijkheid over wat er in het regeringsakkoord staat over het minimumpensioen: de toegang tot het minimumpensioen zal worden berekend op basis van de effectieve prestaties. We weten dat vrouwen hier de dupe van zijn.
- ✓ **Afschaffing van het overlevingspensioen en het echtscheidingspensioen.**
- ✓ In januari 2023 waren 16% van de lopende pensioenen overlevingspensioenen – goed voor in totaal **667.086 overlevingspensioenen**.¹¹ **Ongeveer 95%** van de begunstigen van het overlevingspensioen zijn **vrouwen**. Tegelijkertijd waren er in 2022 168.477 echtscheidingspensioenen, ongeveer 8 op 10 van de begunstigen waren vrouwen.
- ✓ **Verstrenging vervroegd pensioen:** minstens een half jaar gewerkt (of gelijkgesteld) om een jaar te laten meetellen in plaats van 1/3de vandaag. 4/10 werknemers zal hierdoor later met pensioen moeten waarvan 54% vrouwen. Voor wie dit jaar 58 jaar of jonger is, kan dat tot 7 jaar langer werken betekenen.
- ✓ Afschaffing/vermindering van de **verhogingscoëfficiënt** voor de zware beroepen in de publieke sector/onderwijs en actieve diensten. De ambtenarenpensioenen zullen niet langer worden berekend op basis van het gemiddelde bedrag dat de laatste 10 jaar werd ontvangen, maar zullen geleidelijk worden berekend op basis van de volledige loopbaan

¹¹ <https://www.pensionstat.be/nl/kerncijfers/wettelijk-pensioen/pensioentype>

- ✓ Periodes van tegenslag (gelijkgestelde periodes) tijdens je loopbaan worden beperkt tot max. 1/5 van de loopbaan voor de berekening van je pensioen (start met 40% in 2027, + 5% per jaar om te komen tot 20% maximum in 2031) : gemiddeld bestaat 34% van de pensioenloopbaan van werknemers uit gelijkgestelde periodes¹², voor vrouwen loopt dat percentage op tot 39%. Zonder gelijkgestelde periodes zou de man-vrouwpensioenkloof 43% bedragen in plaats van 31%. Ziekte zou wel nog meetellen.
- ✓ **Malus** als aan de voorwaarde van 35 jaar met minstens een halftijdse effectieve tewerkstelling EN 7020 dagen effectief werk tijdens de loopbaan niet is voldaan. Naar schatting 26,7% van de werknemers heeft bij pensionering geen 35 jaar effectieve tewerkstelling¹³, in grote meerderheid zijn dat vrouwen. Bij vervroegd pensioen heeft ongeveer 1 op de 10 van de werknemers geen 35 jaar effectieve tewerkstelling, waardoor ze de pensioenmalus voortaan moeten ophoesten. Ziekte telt niet mee in de loopbaan voor de malus.

Werkloosheid

België heeft een hoger werkloosheidscijfer voor mannen dan voor vrouwen (5,8% tegenover 5,3%). Maar de werkloosheidssector is sterk afhankelijk van de rolverdeling tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt.

- ✓ De **inschakelingsuitkeringen** worden beperkt van 3 naar 1 jaar. Hierdoor verliezen meer dan 8.000 personen (waarvan de helft vrouwelijk schoolverlaters) hun inkomen maar ook hun opvolging. Ze stromen eventueel door naar het OCMW maar bij eerdere hervormingen leek dat niet het geval, gezien de toekenningsvoorwaarden voor het leefloon.
- ✓ IGU: **Deeltijds werk met een inkomensgarantieuitkering** betreft veel meer vrouwen (18.815 op een totaal van 25.532 voor 2023). De regering wil de sociale en fiscale regels voor het combineren van een deel van de uitkering met inkomsten uit deeltijdwerk versoepelen (bij de langdurig zieken - dus niet werkloosheid - maar dit zou het signaal geven dat de IGU misschien wordt aangepast?).
- ✓ De **werkloosheidsuitkeringen** worden beperkt in de tijd.
- ✓ De **uitzonderingen** die voorzien worden voor de besparingen in de werkloosheid leggen hoge loopbaanvoorwaarden op zodat vrouwen er moeilijk op terug kunnen vallen.
- ✓ **De degressiviteit** van de werkloosheidsuitkeringen wordt versterkt. Vrouwen hebben statistisch gezien een kortere arbeidsloopbaan dan mannen (in 2019 bedroeg de gemiddelde loopbaan 31,6 jaar voor vrouwen en 35,4 jaar voor mannen, tegenover respectievelijk 28,1 en 34,6 jaar in 2005).

Langdurig werkloze vrouwen (d.w.z. meer dan twee jaar) die aanzien worden weinig actief te zijn, hebben de afgelopen twee jaar wel gewerkt, maar niet genoeg om sociale rechten te krijgen of om uit de werkloosheid te geraken. Uiteindelijk zitten ze vast in korte, preciaire contracten, die de hervorming juist wil uitbreiden.

Het probleem ligt eerder bij de combinatie van werk en privé... en dus de toegang tot werk. Als we rekening houden met de maatregelen m.b.t. de arbeidsmarkt (flexibilisering, accordeon werktijden, deeltijdwerk, enz.), zullen ze werk moeten weigeren omdat het combineren van verschillende deeltijdse banen zo goed als onmogelijk of niet combineerbaar is met de zorg voor afhankelijke personen, vooral

¹² https://www.plan.be/sites/default/files/documents/REP_Pension_202201_NL.pdf

¹³ Bron cijfers Sigedis.

voor eenoudergezinnen. En er is nl. een reëel tekort aan plaatsen in crèches of andere collectieve opvanginfrastructuren.

Aangezien de last van zorg en onderwijs op de schouders van vrouwen rust, of ze nu alleenstaand zijn of een gezin vormen, zouden ze hun uitkering verliezen zonder de mogelijkheid om een inkomen te vinden door middel van werk.

Gezondheid

Het regeerakkoord voorziet in een versterking van de verplichtingen m.b.t. re-integratie en controlemechanismen.

Deze maatregelen zullen veel vrouwen dwingen om terug aan het werk te gaan wanneer ze daar nog niet klaar voor zijn, of om nog meer inkomensverlies te lijden.

60% van de langdurige zieken (met spier- en skeletaandoeningen, burn-out) zijn vrouwen. Dit is te wijten aan het feit dat ze veel werken in zware sectoren, maar ook aan de dubbele belasting van werk en gezin.

Fiscaliteit

- ✓ De belastingvrije som zal dezelfde zijn voor elk kind ten laste: dit zou kunnen leiden tot een groter inkomensverlies voor grote gezinnen.
- ✓ Huwelijksquotiënt: deze wordt op termijn gehalveerd voor werkende mensen. Volgens de FOD Financiën zou dit gevolgen hebben voor 513.730 gezamenlijke aangiften. Een halvering zou ongeveer €1.240 per jaar en €100 per maand betekenen.
- ✓ Belastingvermindering voor kinderopvangkosten zou enkel toegekend kunnen worden aan werkende mensen, wat het voor hen moeilijker zal maken om de arbeidsmarkt te betreden (verlies van kinderopvangplaatsen).
- ✓ De regering is van plan om de aftrekbaarheid van onderhoudsbijdragen te verlagen van 80% naar 50%. Dit mechanisme vormde een zeer aanzienlijk belastingvoordeel en moedigde schuldenaars aan om alimentatie te betalen.

Migratie

- ✓ Inhumane maatregelen voor gezinnen, vrouwen en kinderen.
- ✓ Vrouwelijke migranten kunnen terechtkomen in arbeidsuitbuiting of seksuele uitbuiting.
- ✓ M.b.t. het verplichte integratieprogramma is een genderaanpak vrijwel onbestaande in gesloten centra. En zonder kinderopvang lijkt Frans of Nederlands leren moeilijk.

Abortus

De hervorming van de wet die abortus decriminaliseert belandt terug in de frigo.

“We zetten het maatschappelijk debat rond de vrijwillige zwangerschapsafbreking verder op basis van het rapport van het expertencomité. Na consensus tussen de meerderheidspartijen, passen wij de huidige abortuswetgeving aan.” Betekent dit dat de parlementairen niet meer naar eigen geweten zullen mogen stemmen maar dat ze het partijstandpunt zullen moeten volgen?

Laten we niet vergeten dat de CD&V tegen de verlenging van de termijn tot 18 weken was.